

О. С. Корнева

аспірантка кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ В МІСЦЕВИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДАХ УКРАЇНИ

У статті досліджено види та проблеми впровадження інформаційних технологій у діяльність місцевих загальних судів України. Попри воєнний стан в нашій державі інформатизація судової системи продовжується, удосконалюються механізми забезпечення правосуддя, що має кінцевою метою зміцнення верховенства права.

Розглянуто стан «електронізації» місцевих загальних судів України, починаючи з аналізу правового забезпечення. Встановлено базові акти щодо електронного урядування та спеціальні акти щодо інформаційного забезпечення правосуддя, наведено їхні приклади. Визначено чотири основні проблеми впровадження новітніх інформаційних технологій у місцевих загальних судах України. Перша – це несистемність та недосконалість правового регулювання. Друга – це недостатня інформаційна взаємодія інформаційних систем, платформ, реєстрів, модулів у публічному управлінні та судочинстві. Третя – безпека систем електронного судочинства. Четвертою проблемою є недостатня матеріально-технічна забезпеченість.

Визначено етапи побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та встановлено перспективні напрямки розвитку. Встановлено необхідність удосконалення механізмів судового адміністрування у напрямку впровадження штучного інтелекту у судах. Наголошується, що підстави для цього встановлено стандартами Європейського Союзу.

Для досягнення цілей цієї статті визначальна специфіка предмета аналізу інформаційних технологій в системі правосуддя України, його мультидисциплінарність та зв'язок із методологічною доктриною демократичної, правової держави зумовлює складну систему джерел. Досліджено нормативно-правові та інші правові акти щодо правосуддя в Україні, рекомендації ЄС, наукові джерела відносно інформаційних технологій та механізмів їхнього впровадження у конкретній сфері – забезпечення правосуддя.

Ключові слова: суд, правосуддя, електронне судочинство, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, електронне управління, судове адміністрування, інформаційні технології, штучний інтелект у системі правосуддя, правовий акт.

Постановка проблеми. Інформація є основою безпечного та раціонального розвитку сучасного інформаційного суспільства. З розвитком та впровадженням інформаційних технологій трансформуються звичні критерії оцінки ефективності судового адміністрування, з'являються нові можливості забезпечення правосуддя, змінюються традиційні форми комунікації учасників судових справ. Публічне управління України в умовах зростання кількості завдань, ініціатив, проєктів та одночасної оптимізації витрат має базуватися саме на технологічних і цифрових формах забезпечення його безпечного функціонування [9].

Система електронного судочинства має покращити організацію роботи судової системи, у тому числі прискорити документообіг, забезпечити відкритість та гласність судових органів через спрощений доступ до інформації. Така модернізація судочинства та адміністрування в судах дозволяє вирішити чимало проблем, що накопичилися у судовій системі. Але разом із тим виникають нові загрози, які вчасно треба встановити та розробити механізм їхньої нейтралізації та попередження. Такі складні, динамічні та суперечливі процеси в нашому суспільстві та державі вимагають нових підходів до наукового обґрунтування механізмів судового

адміністрування, до якого входять елементи організаційно-правового, інформаційного, фінансово-економічного, політичного та соціально-комунікаційного характеру. Від ефективності таких механізмів великою мірою залежить функціонування незалежного та неупередженого правосуддя в Україні.

Галузевою Програмою інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи на 2022–2024 роки [12] розкриваються завдання для суб'єктів публічного адміністрування з інформатизації органів судової влади. Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки [20] встановлено основні засади та напрями подальшого сталого функціонування та розвитку системи правосуддя з урахуванням кращих міжнародних стандартів та практик, з'ясовано конкретні заходи, які реалізуватимуть як парламент, так суб'єкти публічного адміністрування.

Актуальність порушеної тематики викликана доктринальним та практичним значенням управлінської діяльності в судах України, що опосередковує сучасний стан інформаційного забезпечення місцевих загальних судів. Тому науковий пошук механізмів судового адміністрування з метою вдосконалення інформаційних технологій, які застосовуються місцевими загальними судами, матиме позитивний вплив на зміцнення функціональних основ організації судової влади відповідно до стандартів захисту прав людини та цінностей, визначених Конституцією України та міжнародно-правовими зобов'язаннями України. Науково обґрунтований підхід до вирішення цієї проблеми має сприяти «прориву» України в галузі інформатизації місцевих загальних судів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В основу дослідження покладено праці українських науковців щодо публічного управління та адміністрування, механізмів управління, інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності інституцій у системі правосуддя. Зокрема, ідеться про роботи таких учених, як О. Баранов, В. Виздрик, П. Вовк, О. Голобуцький, Н. Голубева, Н. Грицяк, М. Демкова, Д. Дубов, С. Дубова, О. Ємельяненко, П. Клімушин, І. Клименко, І. Коліушко, Н. Коритнікова, Н. Костенюк, М. Лахижа, К. Линьов, І. Макарова, О. Мельник, О. Орлов, Ю. Пігарев, А. Серенко,

А. Семенченко, Л. Сметаніна, В. Пархоменко, Г. Почепцов, Г. Разумей, М. Разумей, С. Чукут, О. Шевчук, Н. Ясельська та ін.

Судове адміністрування розкрито в наукових працях Т. Дацюка, О. Дудченка, О. Зубрицького, В. Лаговського, О. Мінакова, К. Ровинської, О. Саленка та ін. Разом із тим незавершеність «електронізації» місцевих загальних судів України вимагає подальшого наукового пошуку та напрацювання нових практикоорієнтованих висновків.

Мета статті – аналіз стану інформаційного забезпечення місцевих загальних судів України та формулювання пропозицій щодо вдосконалення управлінських процесів в інституціях правосуддя.

Виклад основного матеріалу. Новітні інформаційні технології суттєво змінюють управлінські відносини – здійснюється становлення нового, інформаційного, а зараз уже й цифрового управління. При цьому зменшуються відстані, посилюється глобалізація, створюються безпрецедентні можливості реалізації положень: 1) ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [5], у якій зазначено, що «кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи впродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, установленим законом»; 2) ст. 55 Конституції України щодо механізму захисту судом прав і свобод людини і громадянина [16].

Практика зарубіжних країн показала, що обов'язкове використання інструментів електронного судочинства, без права подавати документи в суд у паперовому вигляді, сприяє більш швидкому прогресу в зазначеній сфері. Нові послуги повинні впроваджуватися повсюдно, а «паперове» провадження повинно стати винятком. Електронне судочинство – якщо не єдиний, то дуже важливий спосіб оптимізувати судочинство [2, с. 761]. Отже, однією з умов ефективного судочинства в умовах цифрових трансформацій є «... електронне управління, що переходить у діджиталізовану форму, метою якого є покращення ефективності роботи органів влади з громадянами, підприємствами та іншими установами та зменшення загальних витрат часу та коштів» [17, с. 140], які спрямовані на вдосконалення судочинства та інститутів правосуддя.

Поняття «електронний суд» та «електронне судочинство» впроваджені у науковий обіг та систему законодавства в нашій державі.

Під «електронним судом/судочинством» Н. Голубева розуміє різні програмні продукти, сервіси, що дозволяють публікувати, знайомитися із судовими актами, подавати процесуальні документи в електронному вигляді, формувати електронну справу та отримувати доступ до неї в електронному вигляді. У вузькому значенні «електронне судочинство» передбачає право чи обов'язок учасників процесу та суду здійснювати процесуальні дії, передбачені законодавством, в електронному вигляді [3, с. 10].

Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України головними складовими розвитку електронної демократії визначено е-парламент, е-голосування, е-правосуддя, е-медіація (досудове вирішення спорів), е-консультації, е-опитування тощо [23].

Україна у напрямку впровадження новітніх інформаційних технологій у системі правосуддя досягла певного успіху. У процесуальному законодавстві щодо судочинства введено поняття «адреса електронної пошти», «електронні гаманці», «електронні гроші» тощо [28]. Принципово новим напрямом інформатизації судів стало створення комп'ютерних систем протоколювання судових засідань, засобів автоматизованого збору та аналізу первинної судової інформації. Уніфікація системи первинних інформаційних ресурсів є однією з важливих умов ефективною інформаційною взаємодією судів різних інстанцій, правоохоронних органів та адвокатури. Разом із тим інформаційно-комунікаційна система у царині правосуддя як «сукупність інформаційних та електронних комунікаційних систем, які в процесі обробки інформації діють як єдине ціле» [17] поки що не функціонує. Запрацювали лише окремі компоненти Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС). Причин цьому декілька.

Перша проблема – це несистемність та недосконалість правового регулювання. Основою впровадження інформаційних технологій є базові акти щодо електронного урядування і акти, якими стосуються інформаційні технології саме в судах України. До базових документів відносимо: 1) міжнародні акти (Рекомендація СМ/Рес (2009) 1 КМ РЄ державам-членам від 18 лютого 2009 р.); 2) законодавчі акти (Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» [17]); 3) акти Президента України (Стратегія інформаційної безпеки [19]); 4) акти Кабінету Міністрів України (Положення про Міністерство цифрової трансформації Укра-

їни [11]; Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України [23]; Концепція розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації [22]; 5) акти Міністерства цифрової трансформації України (Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії між підсистемою «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та Єдиним державним веб-порталом електронних послуг, зокрема мобільним додатком Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Дія) [15]) тощо.

Спеціальними актами щодо інформаційного забезпечення правосуддя є: 1) міжнародні акти (Рекомендація СМ/Рес (2001) 3 КМ РЄ від 28 лютого 2001 р.; Рекомендація СМ/Рес (2010) 12 КМ РЄ від 17 листопада 2010 р.); 2) законодавчі акти (Закон України «Про судоустрій та статус суддів» [21]; Цивільний процесуальний кодекс України [28]); 3) акти Президента України (Стратегія розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки [20]); 4) акти Верховного Суду (оголошення [29]); 5) акти Державної судової адміністрації України (далі – ДСА) (наказ від 26.10.2021 р. № 362 [18]; лист [23]); 6) акти державного підприємства «Центр судових сервісів» (Інструкція користувача підсистеми «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи [4]; 7) акти Ради суддів України (Положення про автоматизовану систему документообігу суду [10]); 8) акти Вищої ради правосуддя (Положення про Державну судову адміністрацію України [14]) тощо.

Рекомендація СМ/Рес (2009) 1 КМ РЄ державам-членам від 18 лютого 2009 р. є першим міжнародним правовим інструментом, що встановлює стандарти у сфері електронної демократії. Ця рекомендація стала підґрунтям для прийняття нових правил з використання інформаційних технологій у різних сферах суспільного життя. Не винятком стало й правосуддя.

Рекомендацією СМ/Рес (2010) 12 КМ РЄ від 17 листопада 2010 р. було встановлено необхідність забезпечувати суддів інформацією, потрібною для прийняття відповідних процесуальних рішень, якщо такі рішення мають фінансові наслідки [14]. Ця необхідність має реалізуватися кожною країною-членом ЄС за власними затвердженими методиками із дотриманням низки принципів, які затверджені Рекомендацією СМ/Рес (2001) 3 КМ РЄ від 28 лютого 2001 р. [26] щодо наявності,

доступності, своєчасності, точності, автентичності, дотримання авторських прав, відповідальності, плати, конфіденційності та зрозумілості правової інформації, державних реєстрів і судових процедур. Зокрема, у вищезазначеній рекомендації йдеться про необхідність ухвалювати управлінські рішення щодо технічної можливості користуватися правовою інформацією та державними реєстрами у сфері правосуддя. Із цього обов'язку випливає, що суб'єкти публічного управління та адміністрування, а не судді мають розробити і реалізувати механізм інформаційного забезпечення судової системи.

У Законі України «Про судоустрій та статус суддів» визначено, що у місцевих загальних судах, як і в інших інституціях правосуддя, функціонує ЄСІТС, що забезпечує: 1) ведення електронного діловодства, у тому числі рух електронних документів у межах відповідних органів та установ та між ними, реєстрацію вхідних і вихідних документів та етапів їхнього руху; 2) централізоване зберігання процесуальних та інших документів та інформації в єдиній базі даних тощо [21]. Правові акти щодо забезпечення правосуддя, які прийняті інституціями правосуддя, вважаємо за доцільне називати «акти публічного адміністрування в системі правосуддя», що носять у першу чергу внутрішньоорганізаційний зміст та спрямовані на впорядкування процесів, які відбуваються в самому суді. Через реалізацію цих актів забезпечується розвиток системи судового адміністрування; стратегічне планування діяльності суду; комунікаційна політика у судовій системі; використання сучасних технологій у забезпеченні судового процесу; бюджетування судів; управління персоналом та професійний розвиток тощо. Вищезазначені акти приймаються та реалізуються різними управлінськими механізмами. Прийняття актів здійснюється здебільшого Президентом України, ДСА, Вищою радою правосуддя тощо, а реалізуються вони переважно апаратами судів, головами судів та територіальними підрозділами ДСА. Такий великий перелік суб'єктів публічного адміністрування, які приймають участь у правотворчості, не позбавив чинне законодавство України прогалін і неточностей.

Цілком обґрунтовано Д. М. Ясинок визначив законодавчі прогаліни як «... пустоти чи напівпустоти в праві, через які суд не в змозі урегулювати ті чи інші спірні відносини, а органи державного управління чи місцевого самоврядування здійснюють управлінські функції» [32],

від яких слід своєчасно позбавлятися у напрямку формування системної правової бази щодо інформатизації судів.

Друга проблема – це недостатня інформаційна взаємодія інформаційних систем, платформ, реєстрів, модулів у публічному управлінні та судочинстві. У розвитку взаємодії зроблено відповідні кроки (врегульовано інформаційну взаємодію, що забезпечується державною установою «Відкриті публічні фінанси» та державним підприємством «Інформаційні судові системи» відповідним Наказом [16]; взаємодію між підсистемою «Електронний суд» ЄСІТС та Єдиним державним вебпорталом електронних послуг Наказом [15]), але вони не є достатніми.

Третя проблема – безпека систем електронного судочинства. Державне підприємство «Центр судових сервісів» адмініструє підсистеми «Електронний суд», «Електронний кабінет», підсистеми відеоконференцв'язку. Це підприємство системно впроваджує різні інформаційні технології для повноцінного функціонування ЄСІТС як сукупності інформаційних та телекомунікаційних підсистем (модулів), які забезпечують автоматизацію визначених законодавством процесів діяльності судів, органів та установ у системі правосуддя [10]. Упроваджені інформаційні технології потребують безпеки, яку без взаємодії з іншими інституціями це підприємство забезпечити не може.

Підсистема «Електронний суд» (Електронний суд) – це підсистема ЄСІТС, що забезпечує можливість користувачам у передбачених законодавством випадках відповідно до наявних технічних можливостей підсистеми ЄСІТС реалізованого функціоналу створювати та надсилати в електронному вигляді процесуальні чи інші документи до суду (рис. 1).

Розпочато використання підсистеми ЄСІТС «Електронний суд» (далі – ЕС) [22], яка функціонує у відкритому середовищі ЄСІТС, розроблена Адміністратором відкритого середовища ЄСІТС та розміщена на веб-сторінці технічної підтримки користувачів ЄСІТС за веб-адресою <https://wiki.court.gov.ua>. Доступ до сервісів ЕС забезпечується через Електронний кабінет Користувача, який є складовою частиною модуля ЕС. Порядки функціонування окремих підсистем (модулів) розробляються ДСА та затверджуються Вищою радою правосуддя [28].

За чинним цивільно-процесуальним законодавством адвокати, нотаріуси, приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти,

Рис. 1. Вигляд головної сторінки підсистеми «Електронний суд» (скріншот)

державні органи, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки реєструють офіційні електронні адреси в ЄСІТС в обов'язковому порядку [28]. Така реєстрація при цьому не позбавляє права зазначених вище учасників подавати документи до суду в паперовій формі. Зв'язаність виключно електронною формою документообігу виникає, якщо особа подає позов, апеляційну чи касаційну скаргу в електронній формі, заяву про видачу судового наказу.

На сучасному етапі місцеві загальні суди проводять розгляд справ за матеріалами судової справи у паперовій або електронній формі в порядку, визначеному Положенням [28].

Четвертою проблемою у місцевих загальних судах є недостатня матеріально-технічна забезпеченість судів попри злагоджену роботу ДСА, функції якої визначено Положенням [14], та Державним підприємством «Інформаційні судові системи», що діє відповідно до Статуту [27].

Необхідність поліпшення матеріального стану та технічного забезпечення місцевих судів пов'язано з майбутньою появою в судовій системі інформаційних технологій «штучний інтелект».

Фундаментальним документом, що закріплює певні правила використання технологій штучного інтелекту для країн ЄС є Етична Хартія щодо використання штучного інтелекту в судовій системі та її середовищі [33]. Так, ця Хартія передбачає дотримання п'яти ключо-

вих принципів: повагу до основних прав; недопущення дискримінації; дотримання безпеки технологічного середовища; прозорість, справедливість та об'єктивність обробки даних; контроль процедури прийняття рішення тощо.

Слід зазначити, що не всі країни-члени ЄС готові до повноцінного впровадження робота-судді у своє правосуддя. Проте, наразі, є всі передумови для їхньої розробки. Причому, у процесі впровадження у майбутньому технології штучного інтелекту пройдуть шлях від інструменту допомоги судді в частині здійснення його професійних обов'язків до повноцінної заміни людини-судді на суддю-робота [31, с. 51].

У міру розвитку технологій штучного інтелекту він, швидше за все, виступатиме допоміжним інструментом для комунікацій між учасниками процесу та судом [3, с. 202]. Перевагами цих технологій є: 1) усунення суб'єктивних ризиків свідомої чи несвідомої упередженості судді; 2) виключення можливості арифметичних та судових помилок; 3) пришвидшення процедури розгляду судових справ; 4) постійне оновлення актуальної судової практики (у тому числі щодо новоприйнятих позицій судів вищих інстанцій) та моніторинг чинного та новоприйнятого законодавства; 5) можливість роботи з великим обсягом матеріалу в короткі проміжки часу [31, с. 50].

У комплексі заходів щодо реалізації цієї концепції варто передбачити шляхи вирішення проблем: 1) посилення захисту персональних даних користувачів; 2) розвиток технологічних можливостей з метою посилення стабільності ЄСІТС в умовах зростання навантаження; 3) вирішення процесуальних питань щодо наслідків технологічних збоїв ЄСІТС під час розгляду справи в електронному провадженні [1, с. 151]; 4) удосконалення правової бази; 5) посилення захисту інформації, що розміщена в ЄСІТС; 6) підвищення інформованості суспільства про діяльність системи правосуддя, розвиток цифрових навичок та цифрових компетентностей не лише у суддів і працівників інституцій правосуддя, а й усіх учасників судових справ; 7) забезпечення структурної систематизації інформації в автоматизованих системах (електронних базах даних), у тому числі, у державних реєстрах (пропонується створити класифікатор актів публічного адміністрування у сфері правосуддя).

Висновки і пропозиції. Сучасні інформаційні технології дозволяють, використовуючи системний підхід, вирішити завдання, що відображають усі етапи руху та стан справи, забез-

печують реєстрацію справ або позовних матеріалів та процесуальне листування, передачу справ до архіву, напрацювання статистичних звітів тощо. Це дозволяє керівництву суду оперативно отримувати на екрані свого комп'ютера (або в роздрукованому вигляді) будь-які відомості про проходження справи, групи справ, завантаженість та плани суддів тощо, забезпечуючи прийняття ними кваліфікованих та обґрунтованих управлінських рішень. Вочевидь, що як така інформатизація неспроможна перетворити неефективно керовану організацію на ефективну, але може допомогти добре керованій організації працювати ще ефективніше. Тому не слід перебільшувати значення інформаційного забезпечення судочинства.

«Електронізація» судочинства в нашій державі відбувається набагато повільніше, ніж планувалося в стратегічних документах щодо правосуддя. Причин такої затримки в розвитку інформаційних технологій декілька. Це – і воєнний стан, і відсутність технічних можливостей у місцевих загальних судах, і недостатній рівень інформаційної безпеки, і небажання учасників судових справ опановувати новітні інформаційні технології тощо. У результаті цього повномасштабна реалізація проєкту «Електронний суд» затягується на невизначений період. Сприяє реалізації цього проєкту концепція розвитку цифрових компетентностей у сфері правосуддя. Це пов'язано з тим, що інформатизація судів передбачає прийняття єдиної концепції та вироблення узгодженого з судами підходу до створення та впровадження базових програмно-апаратних комплексів, засобів інформаційного, нормативно-правового, організаційно-методичного та кадрового забезпечення діяльності місцевих загальних судів та системи ДСА. Ці механізми мають забезпечити позитивні зрушення у функціонуванні відповідних правових інститутів, зміцнити довіру суспільства до судової влади та інститутів правосуддя.

Перспективними напрямками наукових досліджень є процеси впровадження інформаційних технологій у судочинство, що в майбутньому продовжуватиме змінювати діяльність судів та механізми судового адміністрування.

Список використаної літератури:

1. Вовк П. В. правове регулювання режиму електронного провадження в адміністративному судочинстві. *Правові новели*. 2022. № 16. С. 144–153. DOI <https://doi.org/10.32782/In.2022.16.19>
2. Голубева Н. Ю. Деякі пропозиції щодо вдосконалення норм ЦПК, що реалізують електронне судочинство в Україні. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття* (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнарод.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 759–762.
3. Голубева Н. Ю. Електронне судочинство: міжнародний досвід : монографія. Одеса. Фенікс, 2020. 204 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14039>
4. Інструкція користувача підсистеми «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: затверджено наказом ДП «ЦСС» №74-00 від 22.09.2021. URL: https://wiki-ccs.court.gov.ua/images/e/e4/%D0%86%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0_%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%83_%D0%84%D0%A1%D0%86%D0%A2%D0%A1.pdf
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. *ВВР України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Костенюк Н., Макарова І., Пігарев Ю., Сметаніна Л. Цифровізація публічного управління: вітчизняний досвід. *Теоретичні та прикладні питання державотворення* : електрон. наук. фах.вид. / Одес. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. Вип. 26. С. 41–50. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb262021239001>
8. Лист ДСА України від 20.07.22 № 15-6171/22 щодо окремих питань фіксування судового засідання. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/insh/esits/List_DCA_20_07_22
9. Лопушинський І. П. «Цифрові робочі місця» державних службовців як вагома складова електронного урядування в Україні. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2018. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2018_1_29.
10. Положення про автоматизовану систему документообігу суду : затверджено Рішенням Ради суддів України від 02.04.2015 № 25. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0025414-15#Text>
11. Положення про Міністерство цифрової трансформації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF>
 12. Про затвердження галузевої Програми інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи на 2022–2024 роки: наказ Державної судової адміністрації України від 14.06.2022 № 178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0178750-22#Text>
 13. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: наказ Державної судової адміністрації України від 20 серпня 2019 року № 814. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/main_site/instr_2021.pdf
 14. Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України : рішення Вищої Ради правосуддя 17.01.2019 № 141/0/15-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text>
 15. Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії між підсистемою «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та Єдиним державним вебпорталом електронних послуг, зокрема мобільним додатком Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Дія): наказ Мінцифри, ДСА України від 22.11.2021 № 151/385; зареєстровано: Мін'юст України від 06.12.2021 № 1572/37194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1572-21#Text>
 16. Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії між інформаційно-аналітичною платформою електронної верифікації та моніторингу та Єдиним державним реєстром судових рішень: наказ Мінфіну України та ДСА від 06.06.2023 № 300/276. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0300201-23#Text>
 17. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
 18. Про приведення у відповідність із діючим законодавством нормативно-правових актів ДСА України: наказ Державної судової адміністрації України від 26.10.2021 р. № 362. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0362750-21#Text>
 19. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 р. «Про Стратегію інформаційної безпеки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>
 20. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки : Указ Президента України від 11.06.2021 р. № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>
 21. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 31. Ст.545.
 22. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
 23. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>
 24. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2 (25). С. 139–145. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-2.25>
 25. Рекомендація СМ/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки: ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи 17 листопада 2010 р. на 1098 засіданні заступників міністрів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text
 26. Рекомендація Rec (2001) 3 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо надання громадянам судових та інших юридичних послуг з використанням новітніх технологій Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 743 засіданні заступників міністрів 28 лютого 2001 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2001_3_2001_02_28.pdf
 27. Статут Державного підприємства «Інформаційні судові системи»: затверджено наказом Державної судової адміністрації України від 26 листопада 2019 р. № 1142. URL: <https://ics.gov.ua/ics/about/acts/>
 28. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
 29. Щодо відтермінування набрання чинності змінами до Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (в частині визначення особливостей автоматизованого розподілу судових справ): оголошення Верховного Суду від 12.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001910-22#Text>

30. Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану : рішення Ради Національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року, введено в дію Указом Президента України від 19 березня 2022 р. № 152/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22#Text>
31. Ясельська Н. М. Проблеми та перспективи застосування технологій штучного інтелекту в системах електронного правосуддя: в контексті робот-суддя. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Юридичні науки. 2023. № 2. С. 48-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2023_2_8
32. Ясинок Д. М. Законодавчі прогалини та їх подолання шляхом судової правотворчості. Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. СНАУ 14–18 листопада 2022 р. Суми. С. 420.
33. European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>

Korneva O. S. Information technologies as a means of increasing the efficiency of administration in local general courts of Ukraine

The article examines the types and problems of introducing information technologies into the activities of local general courts of Ukraine. Despite the state of war in our country, the informatization of the judicial system continues, the mechanisms for ensuring justice are being improved, with the ultimate goal of strengthening the rule of law.

The state of informatization of local general courts of Ukraine is considered, starting with the analysis of legal support. Basic acts on electronic governance and special acts on information provision of justice have been established, and their examples are given. Four main problems of the implementation of the latest information technologies in local general courts of Ukraine have been identified. The first is unsystematic and imperfect legal regulation. The second is insufficient information interaction of information systems, platforms, registers, modules in public administration and the judiciary. The third is the security of electronic justice systems. The fourth problem is insufficient material and technical support.

The stages of the construction of the Unified Judicial Information and Telecommunication System were defined and promising directions of development were established. The necessity of improving the mechanisms of court administration in the direction of introducing artificial intelligence in courts has been established. It is emphasized that the grounds for this are established by the standards of the European Union.

To achieve the goals of this article, the defining specificity of the subject of the analysis of information technologies in the justice system of Ukraine, its multidisciplinary and connection with the methodological doctrine of a democratic, legal state determines a complex system of sources. Regulatory and other legal acts related to justice in Ukraine, EU recommendations, scientific sources regarding information technologies and mechanisms of their implementation in a specific area – the provision of justice – were studied.

Key words: court, justice, Unified Judicial Information and Telecommunication System, e-governance, court administration, e-justice, information technologies, Artificial Intelligence in judicial systems, legal act.